

#KASVUNMAAKUNTA-AJATUSHAUTOMO JÄMSÄSSÄ 16.5.2018

Sisällön suunnittelu ja tapahtuman fasilitointi
Unique Thinkers: Niina Hämäläinen ja Irene Lamberg sekä
Jooli markkinointi & viestintä Oy: Susanna Mäkinen ja Päivi Tervonen

Tulevaisuuden suunta ajattelun rikastuttamisen kautta

Tuoreimman aivotutkimustiedon mukaan uhkien kautta ajattelu aiheuttaa vanhan toistamista ja ajattelun kapeutumista. Jämsän #kasvumaakunta-ajatushautomopäivään lähdettiin ajatuksesta, että menestyksen avaimet voivat löytyä, kun keskitymme ajattelun aktivointiin ja rikastuttamiseen ja jätämme pelot, stressin ja uhkakuvat vähemmälle huomiolle.

Ajatushautomopäivästä osallistujat saivat ajatteluunsa työkaluja:

- yksilötasolle oman työskentelyn ja päätöksenteon tueksi
- yhteisötasolle maakunnallisten, paikallisten tai yritysten kysymysten ratkomiseen

Ajatushautomopäivässä

Päivän aikana työstiettiin seudun toimijoiden ennakkotehtävissä esiin nostamia kehittämiskohteita/caseja sekä visioitiin tulevaisuutta ilman rajoitteita: mistä voitaisiin löytää uusia avauksia ja kasvun mahdollisuuksia.

TEEMAT

1. Tulevaisuuden yritystoiminta Jämsässä

Tulevaisuuskuva: mitä/millaista yritystoiminta voisi olla Jämsässä parhaimmillaan tulevaisuudessa?

2. Tulevaisuuden syyt muuttaa Jämsä

Tulevaisuuskuva: mitä/millaisia voisivat olla tulevaisuuden vetovoimatekijät parhaimmillaan Jämsään muuttamiselle?

3. Työllistyminen Jämsässä

Tulevaisuuskuva: millaista työllistyminen Jämsässä voisi olla tulevaisuudessa parhaimmillaan?

4. Tulevaisuuden jämsäläinen identiteetti

Tulevaisuuskuva: millainen on tulevaisuuden jämsäläinen identiteetti parhaimmillaan tulevaisuudessa?

5. "Jokeri": Asenneilmastonmuutos

Aiheeksi valittiin ennakkotehtävässä vahvasti esiin noussut teema

Keynote-puheenvuorot

Keynote-puheenvuorossa tuotiin esiin ajattelun aktivoinnin keinoja sekä yksilö että organisaatiotasolla. Alla yhteenvetona esitysten keskeiset ajatukset.

Ajattelu virtaavaksi ja kasvua ja luovuutta mahdollistavaksi / Niina Hämäläinen

1. Kasvuun suuntautuvassa ajattelussa nähdään olemassa olevat tilanteet lähtökohtana uuden syntymiselle, eikä niinkään tilanteeseen ajautumisen lopputuloksena. Esimerkiksi tammenterho on maassa, "koska siitä kasvaa uusi tammi" vs. "koska se on tippunut maahan".

2. Käsitteet menestymisestä ovat olennaisesti muuttumassa juuri tällä aikakaudella. Käsitteet, kuten "menestys perustuu synnynnäisiin tai pysyviin ominaisuuksiin" ja "menestys ja ominaisuudet ovat harjoittelun ja työn tulosta" ovat väistymässä, kun ymmärrämme paremmin miten aivomme ja mieleemme toimivat. Tämän myötä vahvistuu näkemys "menestyjille tyypilliset ominaisuudet ovat meidän jokaisen käytössä, kun pelot, stressi tai oma tukkoinen ajattelu eivät ole tukkimassa mieltämme". Tämä käsityksen muuttuminen muuttaa "pelin hengen", miten tavoittelemme menestystä.

3. Metsästäjä-keräilijän aivojen toiminnan päätoimintamallien ymmärrys ja hyödyntäminen auttaa meitä käyttämään aivojamme niille optimaalisella tavalla nykymaailmassa. Uhan kokemukset ja näiden vaikutus ajattelun kapeutumiseen on hyvä tiedostaa.

4. Selkeys on mielen "tehdasasetus". Mielen selkeytymisen tapahtumisen antaminen on avain tehokkaampaan ja näkemyksellisempään ajattelun käyttöön - ja vieläpä helpommin.

Strategiatyö vauhdittamaan menestystä / Irene Lamberg

Strategiatyö voidaan määritellä muutokseksi. Sen avulla voidaan muuttaa suuntaa, luoda uusia toimintamalleja, katsoa toimintaa kriittisesti ja varmistaa muuttuvan toimintaympäristön vaikutukset tarkoituksen ja päämäärän toteuttamiseksi.

Muutos on haaste. Jos hoidat sen hyvin, hyödyt moninkertaisesti. Jos hoidat sen huonosti, saatat itsesi ja muut vaaraan. Muutoksen tarve jää ihmisiltä ja organisaatioilta aivan liian usein havaitsematta. Ei tunnisteta, mitä pitäisi tehdä, ei onnistuta toteutuksessa, ei saada muutoksesta pysyvää. (Kotter 2008:13.).

Tulevaisuuden strategia syntyy osallistamalla, kokeilemalla ja ketterästi. Se tulee mieltää sarjana olennaisia valintoja, joilla voidaan varmistaa menestyminen. Enää ei eroteta suunnittelutyötä ja strategian toimeenpanoa vaan työtä tehdään poikkifunktionaalisissa tiimeissä, joissa on riittävästi diversiteettiä, osaamista ja kokemusta. Strategiaa toteutetaan organisaatioiden eri tasoilla osana arjen toimintaa. Strategiatyön tarve lähtee asiakkaiden tarpeista, ongelmista sekä asiakaskokemusten syvällisestä ymmärtämisestä asettumalla asiakkaan asemaan. Jos strategiatyöllä ei tavoitella asiakaskokemuksen parantamista, niin sitä ei kannata tehdä.

Osallistamisen keskeinen lähtökohta on ajattelun rikastaminen ja ymmärryksen laajentaminen. Yhdessä toimien tietotaito on monikertainen kuin yksin toimittaessa. Osallistaminen tapahtuu rakentavan vuorovaikutuksen (dialogin) avulla, jolloin jokainen henkilö tuo dialogiin mukaan omat ainutlaatuiset mielipiteensä, uskomuksensa, olettamuksensa ja näkemyksensä. Dialogin tarkoitus ei ole taistella erilaisten näkemysten puolesta tai vastaan, vaan löytää yhteinen mielekäs tapa käsitellä niitä.

Parhaimmillaan ja tehokkaimmillaan osallistaminen on myös moniulotteinen ja konkreettinen käytännön toteutus, joka huomioi myös alustavan työn pohdiskelusta suunnitteluun. Osallistaminen perustuu positiiviseen omistajuuteen, merkityksellisyyteen, joka ilmenee osallisuutena ja vaikuttamisena. Osallisuus tuo mukanaan myös vastuun ja sitoutumisen, valtaa unohtamatta. (Auvinen & Liikka 2015: 5.)

Tulevaisuuden strategiatyössä korostuvat verkostot ja ekosysteemi sekä se, että menestys rakennetaan yhdessä. Monipuolinen osaamistarve synnyttää uusia rakenteita ja yhteistyömuotoja. Muutos korostaa uuden oppimista sekä vanhoista toimintatavoista luopumista, mutta ennen kaikkea kulttuurin muutoksen johtamista. Jos muutos onnistuu, se inspiroi, ohjaa oikeiden asioiden tekemiseen ja luo yhteisöllisyyttä. Usein kuitenkin unelmat ja todellisuus eivät kohtaa, ellei rakenteita, johtamismallia ja raskasta strategiaprosessia olla valmiita muuttamaan.

Tulevaisuuden organisaatioita ei voida johtaa menneisyyden opeilla, koska tietotyö on korvannut teollisen aikakauden työtä, ravistellut yhteiskunnan rakenteita ja tekijöitä motivoi rahan sijaan enemmän työn tarkoitus eli merkityksellisyys korostuu. Kulttuuria, jossa vision, mission ja arvojen merkitys korostuu, kutsutaan luottamuksen kulttuuriksi. Se nojaa kokeilukulttuuriin, avoimeen ja tuloksia tavoittelevaan toimintamalliin, jota ei voida ohjata käskyttämällä tai vahvalla ohjaamisella. ”Kahdeksasta neljään” - suorittaminen vähenee, pitkät työurat ovat historiaa, vapauksia annetaan tuloksia vastaan ja itsensä johtamisen merkitys korostuu. Tulevaisuuden strategiatyö ja menestyminen vaativat uudenlaista otetta sekä uuden opettelua ja oppimista. (Maula 2016: 58–59.)

Lue lisää aiheesta Osallistamalla menestyvä strategia – muuttuva työelämä ja verkostomainen toiminta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017053011073>

Viestinnän rooli strategisten tavoitteiden toteuttamisessa ja kasvussa / Susanna Mäkinen

1. *Hyvätkin suunnitelmat jäävät joskus toteuttamatta siksi, että niistä viestitään joko liian monimutkaisesti tai laimeasti. Asia jää vastaanottajalle epäselväksi tai samantekeväksi. On vaikea sitoutua tai TOIMIA, jos ei ole ymmärtänyt tavoitetta.*
2. *Tarvitaan VALINTOJA. Viestien tulvassa erottautuminen on yhä vaikeampaa. Mikä tässä asiassa on kaikkein tärkeintä? Minkä viesti ainakin pitäisi mennä läpi ihan jokaiselle?*
3. *Kulmahuoneista kahvipöytiin: Viestintä ei ole vain ”viestijöiden” tai johtajien asia, vaan vastuu kuuluu meille kaikille toimijoille. Pidetään yhteiset valinnat ja tavoitteet ARJESSA MUKANA: esimerkiksi Jämsän strategia näkyviin katukuvaan ja yrityksiin julisteina, jotta strategia pysyy mielessä ja tulee todeksi.*
4. *TEOT viestivät tehokkaimmin. Tavoitteiden ja tekojen tulee olla saman suuntaisia, ei ainakaan ristiriidassa keskenään. Maineteot eivät välttämättä ole rahasta ja resursseista kiinni - kekseliäisyyttä peliin!*

Työskentely: nopeat kokeilut

Ajatushautomopäivässä hyödynnettiin ja osallistujat oppivat tulevaisuustietoisien yhteissuunnittelun menetelmiä alueelle merkityksellisten kysymysten työstämisen kautta. Työskentelyssä edettiin nopealla sykkeellä, koska osallistujille haluttiin osoittaa, että uusia ideoita voidaan työstää eteenpäin myös nopean keskustelun kautta. Osa ryhmistä pureutui alueen tunnistettuihin kehittämiskohteisiin ja osa ryhmistä ideoi villedä visioita ilman realistisia rajoituksia. Kullekin osa-alueelle työstettiin myös ydinviestiä ja teemasta kirjoitettiin tulevaisuuden Jämsän Seutu -lehden etusivu, eli lööppi.

Walt Disney -menetelmä ja yhteissuunnittelu

Vaihe 1: Työpajassa osallistujat unelmoivat ensin kehittämiskohteelle / villille visiolle unelmatulevaisuuden. Tässä osallistujat kokeilevat yhteisöllisen suunnittelun periaatteita ”Yhdessä ja yhteistyössä – kaikki mukaan!”, ”Empaattisesti, toisiamme tukien ja kannustaen!” ja ”Ajattele ITSE, YHDESSÄ ja TOISIN!”

Vaihe 2: Tuloksia tässä ja nyt! Seuraavassa vaiheessa osallistujat listaavat, mitä konkreettisesti on tehtävä, jotta unelmatulevaisuus saavutetaan. Tämän myötä tekoihin suuntautunutta ajattelua aktivoidaan pelkän korkean tason ideoinnin sijaan.

Vaihe 3: Kolmannessa vaiheessa otetaan realismia mukaan ja karsitaan aikaisemmista ideoista, mitä jätetään pois. Tämä jämäköittää ajattelua.

Vaihe 4: Työpajan lopuksi osallistujat esittelevät kaikille ajatuskulkunsa. Tämä on tärkeä vaihe yhteisöllisessä suunnittelussa. Tämä antaa kokemuksen osallistujille, miten ajatuksia jaetaan avoimesti, läpinäkyvästi ja demokraattisesti.

Työmenetelmä ydinviestin rakentamiseen

3 x 3 x 3 -menetelmä strategisten perusviestien määrittelemiseksi

Valitaan kullekin työryhmän aiheelle kolme erottuvaa visioviestiä/kärkiviestiä/väittämää, jotka ilmentävät tulevaisuudenkuvaa. Sen jälkeen edetään ulommalle kehälle ja mietitään kolme viestiä, jotka perustelevat visioviestejä. Uloimmalle kehälle tulee kolme operatiivisen tason viestiä, jotka kuvastavat tekemistä, miten toimimme, jotta visio toteutuu.

”Kirjoita lööppi”

Menetelmää käytetään työskentelyn päätteeksi kokoamaan ja tiivistämään tuloksia sekä hahmottamaan yhteistä suuntaa. ”Lööppi” toimii toivottuna tulevaisuuden kuvana ja jättää käsitellystä aiheesta muistijäljen osallistujille, mutta myös niille, jotka eivät yhteiseen työskentelyyn osallistuneet.

Työskentelyn tulokset

1. Tulevaisuuden yritystoiminta Jämsässä

1. Matkailu: Himos/Päivänne -kokonaisuus, Päijänteen monet mahdollisuudet
Lentäen suoraan Hallin kentälle: matkailijat ja aasialaiset opiskelijat suorilla lennoilla Jämsään, rahtiliikennettä (lentoliikenteen kannattavuuden näkökulma)
2. Biotalouskeskittymä T&K (Biotalousyliopisto Jämsään)
3. Kiertotalous T &K: Myllymäessä paikka jo valmiina

LÖÖPPI:

**ENSIMMÄISET HIMOS AIR -CHARTERLENNOT LASKEUTUVAT JÄMSÄÄN HUOMENNA
400 KORKEAKOULUOPISKELIJAA JA MATKAILIJAA SAAPUU JÄMSÄÄN TUTUSTUMAAN T&K -
PALVELUKESKUKSEEN JA LUONTOKOHTEISIIN**

Vastuu asian edistämisestä:

→ Jämsek

2. Työllistyminen Jämsässä (ryhmä 1)

1. Etätöiden mahdollisuuksien lisääminen: tietoliikenne, liikenneyhteydet:
etätöyöpuisto: hyvät tilat ja tietoliikenneyhteydet, monitoimitila aseman läheisyyteen
pendelöinti: Jämsän asemanseudun kehittäminen --> kaupunkipyöriä käyttöön
2. Liikenneyhteydet: fyysiset, tietoliikenne

3. Matkailupalvelut: Himoksen luonto: etätyö + matkailu nivottava paremmin yhteen (lomailua voi jatkaa pidempään, jos voi hoitaa työasioita sujuvasti)
 - Paikalliset matkailupalvelut vetovoimatekijänä (halutaan jäädä Jämsään asumaan, halutaan muuttaa tänne)
4. Lasten ja nuorten tukeminen siihen, että he voivat työllistyä Jämsään

LÖÖPPI:

JÄMSÄ NÄYTTÄÄ MALLIA - ETÄTYÖPUISTO JA PÄIVÄKOTI SAMALLA TONTILLA, MYÖS MATKAILIJOILLE

Vastuu asian edistämisestä:

Jämsänkosken virastotalo sopisi tähän tarkoitukseen (Ilkka Salminen lupaa)

→ sivistystoimi ja elinvoimatyöryhmä

3. Työllistyminen Jämsässä (ryhmä 2)

1. Pääasiassa matkailulla selkeästi
2. Datakeskus avataan 2020
3. Toimeenpano: puheet teoiksi!
4. Kylpylän rakentamispäätös 2018

LÖÖPPI:

JÄMSÄN VÄKILUKU KASVOI JO KOLMATTI VUOTTA PERÄKKÄIN

Vastuu asian edistämisestä:

Tavoitteeseen päästään:

- työpaikkojen kautta
- työperäinen maahanmuutto
- matkailun kautta

→ Ei nimetty selkeää vastuutahoa

4. Tulevaisuuden syyt muuttaa Jämsään

1. Elävä kaupunkikeskus
2. Läheisyyden ekonomia suurempiin keskuksiin: paremmat yhteydet kaupunkikeskuksiin, älyttävät liikennetkaisu
3. Himoitettu etätyökaupunki (tietoliikenne, tilat, kulkuyhteydet, asumisratkaisut)
4. Globaali matkailukaupunki: verkostoituminen laajemmin, Aasiasta uusia matkailijoita
5. Laadukas kulttuurikaupunki: tarjonta paremmin esiin

LÖÖPPI:

**HIPPOS LAAJENEE HIMOKSEEN
ETÄTYÖLÄISET RYNNIVÄT JÄMSÄÄN**

Vastuu asian edistämisestä:

→ Ilkka Salminen neuvottelee Jyväskylän kaupunginjohtaja Timo Koiviston kanssa asiasta lähiviikkoina

5. Jämsäläinen identiteetti

1. Huono itsetunto paremmaksi, uskallusta olla ja yrittää, avoimuutta ilmapiiriin (avoimempi ja hyväksyvämpi suhtautuminen esim. seksuaalivähemmistöihin ja maahanmuuttajiin)
2. Tervettä itsetuntoa ja optimismia: viestintää positiivisemmaksi, vähennetään negatiivista, ei syyllistämistä
3. Kansainvälisyyttä lisää, etsitään myönteisiä asioita
4. Lapsia rohkaistava tavoittelemaan sitä mitä he haluavat! Tavoitteisiin voi päästä, kun on sinnikäs!

LÖÖPPI:

KYLPLYLÄN LAAJENNUS JO ENSI VUONNA!

Vastuu asian edistämisestä:

→ Kylpylän investointipäätös valtuustoon 2018

6. Jokeri: "Asenneilmastonmuutos"

1. Kokeilukulttuurin lisääminen
2. Pienet askeleet, isot puutkin kasvavat pienestä siemenestä
3. Salliva kulttuuri: ihmisillä on erilaisia arvoja ja näkökulmia, jotka pitää hyväksyä, moniarvoinen Jämsä

LÖÖPPI:

JÄMSÄSSÄ KULJETAAN YHTÄ JALKAA:

Nuoret ideoivat vapaa-aikapaikkoja keskustaan ja kyltiin

Valtuusto päätti yksimielisesti osallistavasta budjetoinnista
Nuoret päättävät itse rahoista (annetuissa raameissa)

Vastuu asian edistämisestä:

→ Nuorisovaltuustolle voidaan antaa päätösvalta, lupaa Ilkka salminen

7. Ennakkotehtävöpöydän post-it -laput

LÖÖPPI YHTEENVETONA:

“Intohimona yrittäjyys
Osaaminen & kokemus valjastettu yhteiseen hyvään
Yrittäjyys kukoistaa, joka 4. työikäinen toimii yrittäjänä”

Loppuyhteenveto

Työskentelyssä keskusteluissa havaitsimme tiettyjä toistuvia ajattelukulkuja, joissa oli selkeä esimerkki ajatusjumeista/tukkoisesta ajattelusta. Ajatuskulku oli näissä seuraavan kaltainen:

"Haluamme tavoitella tiettyä tavoitetta. Jotta tavoite olisi saavutettavissa, meillä pitäisi olla jokin toinen asia. Tämä toinen asia on mahdoton/saavuttamaton/tai muuten ulottumattomissa. Tämän vuoksi alkuperäistä tavoitetta ei voida saavuttaa."

Tällaiset ajatuskulut pysäyttävät sekä ajatusten virtaamisen että tavoitteeseen liittyvän vuorovaikutuksen.

Keinoja ajattelujumin purkamiseen:

Ensimmäinen keino on kyseenalaistaa tai kriittisesti tarkastella tavoitteen toteuttamiselle asettamaansa ehtoa. Esimerkiksi:

- Tarvitaanko todella ko. asia tavoitteen toteuttamiseen?
- Onko tämä todella ainut reitti tavoitteen saavuttamiseen? Usein on lukuisia erilaisia reittejä saman tavoitteen saavuttamiseen.
- Onko tilanne muuttunut jo aikaisemmasta hetkestä, kun tilanne oli mahdoton/saavuttamaton?

Samaa voi myös tarkastella "Miksi"-kysymysten avulla. Kysytään "Miksi" kysymyksiä kunnes löytyy juurisyy, johon on aidosti merkityksellistä vaikuttaa.

Kiitos!

Jooli markkinointi & viestintä Oy

Susanna Mäkinen
Puh: 040 351 1738
susanna.makinen@jooli.fi

Päivi Tervonen
Puh: 040 552 4238
paivi.tervonen@jooli.fi

Unique Thinkers

Niina Hämäläinen
Puh: 050 384 4516
niina.hamalainen@uniquethinkers.fi

Irene Lamberg
Puh: 055 314 7278
irene.lamberg@uniquethinkers.fi